

TRẠNG NGUYÊN TIẾNG VIỆT LỚP 5

*****

Phần 1: Thành ngữ - tục ngữ

Hãy điền một từ còn thiếu vào chỗ trống sau:

STT	Thành ngữ - tục ngữ
1	Tiên học ...., hậu học văn
2	Tôn .... trọng đạo
3	Đi một ngày đàng .... một sàng khôn
4	Ăn quả .... kẻ trồng cây
5	Uống nước nhớ ....
6	Chim có ...., người có tông
7	Lá .... về cội
8	On .... nghĩa nặng
9	Cáo chết ba năm quay đầu về ....
10	Đền on .... nghĩa
11	Lá .... đùm lá rách
12	Thương người như thể .... thân
13	Nhường cơm .... áo
14	Chia .... sẻ buồn
15	Nhập .... tùy tục
16	Ăn trông ...., ngồi trông hướng
17	Kính .... đắc thọ

18	Kính trên nhường ....
19	Kính .... yêu trẻ
20	Trẻ .... cha, già cậy con
21	Chỗ .... mẹ nằm, chỗ ráo con lăn
22	Con .... cha như nhà có nóc
23	Con hơn cha là nhà có ....
24	Môi hở răng ....
25	Kề .... sát cánh
26	Một con ngựa đau cả tàu .... cỏ
27	Muôn .... như một
28	Rừng vàng biển ....
29	Lên .... xuống ghềnh
30	Đất .... chim đậu
31	Quạ tắm thì ráo, sáo tắm thì ....
32	Mau sao thì ....., vắng sao thì mưa
33	Ao sâu .... cả
34	Mưa .... gió hòa

35	Có .... thì nên
36	Có công mài sắt có ngày nên.....
37	Thất bại là ..... thành công
38	Kiến tha .... cũng đầy tổ
39	Tre già .... mọc
40	Trẻ .... non dạ
41	Tre non dễ ....
42	Đói cho sạch, rách cho ....
43	Ở hiền gặp ....
44	Ác giả ác ....
45	Nhân chi sơ, tính bản ....
46	Nhất tỵ vi sư, ... tỵ vi sư
47	Ngọc bất trác, bất thành ...
48	Nhân bất ...., bất tri lí
49	Khai .... lập địa
50	Sinh cơ ... nghiệp
51	Đồng .... hiệp lực

52	An cư lạc ....
53	Công thành .... toại
54	Mã .... thành công
55	.... nghĩa khinh tài
56	Trung quân .... quốc
57	Cẩn tắc .... ưu
58	Đức .... vọng trọng
59	Quang .... chính đại
60	Hữu danh .... thực
61	Hữu .... vô mưu
62	Hữu xạ tự nhiên ....
63	Bồng .... tiên cảnh
64	Sơn thủy hữu ....
65	Tam tài giả, thiên địa ....
66	Tam quang giả, ... nguyệt tinh
67	Nhập gia tùy tục, nhập .... tùy khúc
68	Huỳnh ... như thủ túc

69	Tam nhân đồng hành tất hữu ngã ....
70	Thiên biến .... hóa
71	Thập toàn .... mỹ
72	Thuần phong mỹ ....
73	Vô lượng ..... biên
74	Vô thủy ..... chung
75	Y cảm ..... hương
76	Con .... là đầu cơ nghiệp
77	Khoai đất lạ, mạ đất ....
78	Người đẹp vì ....., lúa tốt vì phân
79	Ăn kỹ no lâu, cày sâu tốt ....
80	Học .... cày giỏi
81	Trai tài .... đảm
82	Thiên binh vạn ....
83	Thiên .... vạn hóa
84	Tôn ti trật ....
85	Dục tốc .... đạt

Phần 2: Những vần em yêu

STT	Thơ – ca dao
1	Việt Nam đất nước ta ơi! Mênh mông biển lúa đâu trời đẹp hơn Cánh cò bay lả dập dờn Mây mờ che đỉnh Trường Sơn sớm chiều. <i>(Nguyễn Đình Thi)</i>
2	Trái đất này là của chúng mình Quả bóng xanh bay giữa trời xanh Bồ câu ơi, tiếng chim gù thương mến Hải âu ơi, cánh chim vờn sóng biển. <i>(Định Hải)</i>
3	Cả công trường say ngủ cạnh dòng sông Những tháp khoan nhô lên trời ngẫm nghĩ Những xe ủi, xe ben sóng vai nhau nằm nghỉ Chỉ còn tiếng đàn ngân nga Với một dòng trăng lấp lánh sông Đà. Ngày mai Chiếc đập lớn nối liền hai khối núi Biển sẽ nằm bờ ngõ giữa cao nguyên Sông Đà chia ánh sáng đi muôn ngả Từ công trình thủy điện lớn đầu tiên. <i>(Quang Huy)</i>

4	<p>Chất trong vị ngọt mùi hương Lặng thầm thay những con đường ong bay Trải qua mưa nắng vui đầy Men trời đất đủ làm say đất trời Bây ong giữ hộ cho người Những mùa hoa đã tàn phai tháng ngày. <i>(Nguyễn Đức Mậu)</i></p>
5	<p>Giàn giáo tựa cái lồng che chở Trụ bê tông nhú lên như một mầm cây. ... Ngôi nhà tựa vào nền trời sẫm biếc Thở ra mùi vôi vữa nồng hăng Ngôi nhà giống bài thơ sắp làm xong Là bức tranh còn nguyên màu vôi, gạch. <i>(Đồng Xuân Lan)</i></p>
6	<p>Đồng làng vương chút heo mây Mầm cây tỉnh giấc, vườn đầy tiếng chim Hạt mưa mãi miết trốn tìm Cây đào trước cửa lim dim mắt cười. Quát gom từng hạt nắng rơi Làm thành quả - những mặt trời vàng mơ Tháng giêng đến tự bao giờ? Đất trời viết tiếp bài thơ ngọt ngào. <i>(Đỗ Quang Huỳnh)</i></p>

7	Sáng chớm lạnh trong lòng Hà Nội Những phố dài xao xác hơi may Người ra đi đầu không ngoảnh lại Sau lưng thềm nắng lá rơi đầy. (Nguyễn Đình Thi)
8	Cánh đồng đang buổi ban trưa Mồ hôi thánh thót như mưa ruộng cày. Ai ơi, bưng bát cơm đầy, Dẻo thơm một hạt, đắng cay muôn phần! (Ca dao)
9	Bầm ơi, có rét không bầm? Heo heo gió núi, lâm thâm mưa phùn Bầm ra ruộng cấy bầm run Chân lội dưới bùn, tay cấy mạ non. (Tố Hữu)
10	Hai cha con bước đi trên cát Ánh mặt trời rục rỡ biển xanh Bóng cha dài lênh khênh Bóng con tròn chắc nịch. (Hoàng Trung Thông)
11	Tuổi thơ chở đầy cổ tích Dòng sông lời mẹ ngọt ngào Đưa con đi cùng đất nước Chòng chành nhịp võng ca dao. (Trương Nam Hương)

Phần 3: Cặp từ đồng nghĩa

*****

1	đau – nhức
2	té - ngã
3	xe lửa – tàu hỏa
4	đòi hỏi – yêu cầu
5	thêu – dệt
6	đậu – đỗ
7	khuy – cúc
8	gan dạ – can đảm
9	sung túc – đầy đủ
10	vua – bệ hạ
11	mệt – nhọc
12	phụ huynh – cha mẹ

13	ngây thơ – ngô nghê
14	lương y – bác sĩ
15	chiến trường – mặt trận
16	thông minh – sáng dạ
17	kiên cường – bất khuất
18	khúc khuỷu – quanh co
19	phong cảnh – cảnh quan
20	quán quân – vô địch
21	bạch vân – mây trắng
22	khổng tước – chim công
23	đất nước – giang sơn
24	lão luyện – thành thạo

25	quả thơm – quả dứa
26	mải mê – say sưa
27	kiên trì – nhẫn nại
28	bao la – bát ngát
29	trung thực – thật thà
30	vui vẻ – sung sướng
31	khổ cực – khổ sở
32	độ lượng – vị tha
33	cẩn thận – kĩ càng
34	xảo trá – gian xảo
35	tức giận – phẫn nộ
36	giúp đỡ – trợ giúp

37	hi vọng – mong chờ
38	chính trực – thẳng thắn
39	nhanh nhẹn – hoạt bát
40	cường điệu – phóng đại
41	ái quốc – yêu nước
42	phú quý – giàu sang
43	nỗ lực – cố gắng
44	cổ vũ – động viên
45	cơ đồ – sự nghiệp
46	lãng nhãng – rắc rối
47	đăng trí – lơ đãng
48	đau đớn – xót xa

49	tin anh – lanh lợi	62	mảnh mai – thanh mảnh
50	xinh xắn – xinh đẹp	63	mũm mĩm – mập mạp
51	bừa bãi – lộn xộn	64	gọn gàng – ngăn nắp
52	lực lưỡng – vạm vỡ	65	chân lí – lẽ phải
53	lạc quan – yêu đời	66	hấp dẫn – cuốn hút
54	nhộn nhịp – tấp nập	67	lấp ló – thập thò
55	nguy nga – trắng lệ	68	lẻ tẻ – rải rác
56	gồ ghề – mập mờ	69	tuyên dương – khen ngợi
57	êm ái – êm ả	70	vui tính – hài hước
58	yên ả – yên bình	71	sảng khoái – khoan khoái
59	ích kỉ – hẹp hòi	72	khuyết điểm – thiếu sót
60	gần gũi – thân thiết	73	tròn trĩnh – tròn trịa
61	siêng năng – cần cù	74	óng ánh – lấp lánh

75	xe hơi – ô tô
76	niềm nở – đơn đả
77	luật lệ – quy định
78	cân trọng – cân thận
79	son hà – sông núi
80	chon von – chót vót
81	công an – cảnh sát
82	vừa ý – bằng lòng
83	rủ rê – lôi kéo
84	kì ảo – huyền ảo
85	bàn ủi – bàn là
86	của cải – tài sản
87	lật lọng – bạc bẽo

88	phát biểu – trình bày
89	chỉ huy – lãnh đạo
90	thương gia – doanh nhân
91	thảng thốt – ngạc nhiên
92	mưu trí – thông minh
93	ứng dụng – vận dụng
94	trắng trẻo – trắng nõn
95	bằng hữu – bạn bè
96	bất hòa – mâu thuẫn
97	gia quyến – người nhà
98	hành tung – tung tích
99	thám thính – thăm dò
100	hiếu thảo – hiếu hạnh

Phần 4: Cặp từ trái nghĩa

*****

1	vinh	><	nhục
2	thân mật	><	xa cách
3	quyết chí	><	nản chí
4	hi vọng	><	thất vọng
5	hạnh phúc	><	bất hạnh
6	áp úng	><	lưu loát
7	bằng phẳng	><	nhấp nhô
8	ưu điểm	><	nhược điểm
9	nghèo khổ	><	giàu sang
10	giữ gìn	><	phá hoại
11	trật tự	><	hỗn loạn
12	an toàn	><	nguy hiểm
13	lạc quan	><	bi quan
14	chính nghĩa	><	phi nghĩa
15	lịch sự	><	suông sã

16	chậm chạp	><	nhanh nhẹn
17	khỏe mạnh	><	ốm yếu
18	kiêu căng	><	khiêm tốn
19	thận trọng	><	liều lĩnh
20	nhút nhát	><	bạo dạn
21	ẩm ướt	><	hanh khô
22	biến mất	><	xuất hiện
23	ngay ngắn	><	xiêu vẹo
24	bắt đầu	><	kết thúc
25	bận bịu	><	rảnh rỗi
26	phi pháp	><	hợp pháp
27	bất khuất	><	khuất phục
28	nhỏ bé	><	to lớn
29	mập mạp	><	gầy gò
30	bí mật	><	công khai
31	thong thả	><	vội vàng
32	cá nhân	><	tập thể

33	cầu thả	><	cẩn thận
34	chia li	><	sum họp
35	chính diện	><	phản diện
36	chia rẽ	><	đoàn kết
37	cố định	><	thay đổi
38	cứng cỏi	><	mềm mại
39	san sát	><	lừa thừa
40	thuận lợi	><	khó khăn
41	đắng cay	><	ngọt bùi
42	hạ	><	thượng
43	thiên	><	địa
44	gốc	><	ngọn
45	đông đúc	><	vắng vẻ
46	đơn giản	><	phức tạp
47	nhanh nhẹn	><	chậm chạp
48	hậu phương	><	tiền tuyến
49	khô héo	><	tươi tốt

50	hoang phí	>>	tiết kiệm
51	ngăn nắp	>>	bừa bộn
52	nông cạn	>>	sâu sắc
53	phi thường	>>	tầm thường
54	hùng vĩ	>>	nhỏ bé
55	chuyên nghiệp	>>	nghiệp dư
56	khờ dại	>>	khôn ngoan
57	cá nhân	>>	cộng đồng
58	cảnh giác	>>	lơ là
59	bình tĩnh	>>	nóng nảy
60	ánh sáng	>>	bóng tối
61	manh mẽ	>>	yếu ớt
62	quá khứ	>>	hiện tại
63	yên lặng	>>	ồn ào
64	hiền lành	>>	độc ác
65	bản thủ	>>	sạch sẽ
66	khen thưởng	>>	trừng phạt

67	tranh giành	><	nhường nhịn
68	may mắn	><	xui xẻo
69	cao thượng	><	thấp hèn
70	tán thành	><	phản đối
71	đầu tiên	><	cuối cùng
72	vạm vỡ	><	gầy gò
73	bình minh	><	hoàng hôn
74	vô tình	><	hữu ý
75	hưng thịnh	><	suy vong
76	nặng nề	><	nhẹ nhõm
77	phân tích	><	tổng hợp
78	nông	><	sâu
79	bồng	><	trầm
80	náo nhiệt	><	yên ắng
81	rõ ràng	><	mơ hồ
82	tự tin	><	tự ti
83	thoải mái	><	khó chịu

84	tròn trịa	><	méo mó
85	phân tán	><	tập trung
86	xù xì	><	nhẵn nhụi
87	cởi	><	thắt
88	xinh đẹp	><	xấu xí
89	thú vị	><	nhàm chán
90	ân	><	oán
91	căng	><	chùng
92	giống nhau	><	khác nhau
93	mùa đông	><	mùa hè
94	công nhận	><	phủ nhận
95	trong veo	><	đục ngầu
96	đa số	><	thiểu số
97	đại	><	tiểu
98	phúc	><	họa
99	nhật	><	nguyệt
100	nhập	><	xuất

Phần 5: Nhóm từ cơ bản

*****

Hãy gạch chân dưới một từ không thuộc nhóm:

Ví dụ: Ngày, giờ, năm, khúc, mùa

1. Nhi đồng, trẻ em, tuổi trẻ, trẻ con, thiếu nhi
2. Thầy cô, bạn bè, lớp trưởng, phòng học
3. Học sinh, học trò, học bài, học viên
4. Cha mẹ, thầy cô, cô chú, anh chị
5. Đồng chí, nhân dân, đồng bào, quân chúng
6. Nhi đồng, đồng đội, đồng hương, đồng môn
7. Thương nhân, doanh nhân, nguyên nhân, công nhân
8. Trung úy, giáo viên, trung sĩ, đại tá
9. Sách vở, tủ lạnh, thước kẻ, bút chì
10. Ti vi, tủ lạnh, máy xúc, máy giặt
11. Cuốc, liềm, bàn, xẻng
12. Ô tô, xe máy, đường ray, xe đạp
13. Đàn bầu, đàn nhị, đàn tranh, đàn gà

14. Chào mào, sáo sậu, mèo mun, chích bông
15. Vịt, ngan, ngỗng, chó
16. Cá heo, cá mập, cá sấu, cá thu
17. Cá chép, cá voi, cá quả, cá mè
18. Châu chấu, cào cào, bò câu, dế mèn
19. Sư tử, tê giác, mèo mướp, ngựa vằn
20. Hồng nhung, xà lách, cẩm chướng, thực dược
21. Cà rốt, khoai tây, hồng xiêm, khoai lang
22. Na, nhãn, lúa, táo
23. Ngậy thơ, hồn nhiên, già nua, hiều động
24. Kính mắt, kính trọng, kính yêu, kính mến
25. Chia rẽ, đoàn kết, gắn kết, gắn bó
26. Hòa nhạc, hòa bình, hòa ca, hòa tấu
27. Dạy dỗ, dạy bảo, giảng bài, giờ dạy
28. Tranh vẽ, tranh chấp, tranh cãi, tranh đấu
29. Vui vẻ, vui sướng, buồn bã, sung sướng
30. Tài năng, tài trợ, tài ba, tài giỏi
31. Xinh xắn, xinh đẹp, xinh tươi, tươi tốt

32. Vạm vỡ, lực lưỡng, mạnh dạn, cường tráng
33. Gan dạ, lực lưỡng, dũng cảm, can đảm
34. Kiên trì, bền bỉ, nóng nảy, nhẫn nại
35. Cẩn cù, lười biếng, chăm chỉ, siêng năng
36. Nhân hậu, nhân viên, nhân từ, nhân ái
37. Trung thực, trung hậu, trung thu, trung kiên
38. Công bằng, công cộng, công tâm, công lí
39. Bao la, yên lặng, bát ngát, mênh mông
40. Chót vót, bao la, chật ngát, vời vợi
41. Yên ắng, tĩnh lặng, thăm thẳm, yên tĩnh
42. Thanh bình, hòa bình, thái bình, bình đẳng
43. Lạnh lẽo, buốt giá, lạnh nhạt, lạnh cóng
44. Vi vu, vù vù, róc rách, vi vút
45. Róc rách, rì rào, cót két, rì rầm
46. Lích chích, lú lo, thánh thót, lộp độp
47. Mùa xuân, mùa vụ, mùa hạ, mùa đông
48. Thành phố, đô thị, nông thôn, thành thị
49. Giang sơn, đất nước, Tổ quốc, sông nước
50. Lũ lụt, sóng thần, bão, sóng biển

Phần 6: Đố vui – vui đố

STT	Câu đố
1	<p>Là tên sao ở trời cao Bỏ nón thành thú bay vào cung trăng Nặng vào tuổi mãi thêm tăng Râu vào thì hóa người làm thủ công. <i>Trả lời: Sao</i>..... <i>Các chữ:</i> .....</p>
2	<p>Đề nguyên tên một ngôi sao Bỏ dấu thì lại ngọt ngào hương thơm Thêm nặng bé vẽ tranh liền Thêm huyền thì giống bà tiên rất hiền. <i>Trả lời: Sao</i>..... <i>Các chữ:</i> .....</p>
3	<p>Không sắc thì chỉ là ba Đến khi có sắc hóa ra rất nhiều Bỏ đuôi mới thật là siêu Lớn hơn cả tổng của hai chữ đầu <i>Trả lời: Đó là các chữ:</i> .....</p>
4	<p>Đề nguyên trái nghĩa với chìm Bỏ đầu thành quả ngon lành bé ăn Bỏ đuôi tiếng động vang trời Bịt tai lại né không chơi chữ này. <i>Trả lời: Đó là các chữ:</i> .....</p>

5	<p>Từ gì mà lại lạ lùng Có 9 chữ h chỉ trong một từ? <i>Trả lời: Đó là chữ: .....</i></p>
6	<p>Sông gì đỏ nặng phù sa? Sông gì mà lại hóa ra chín rồng? Núi gì mà có chữ hồng? Núi gì ngựa trắng đứng trông đất trời? <i>Trả lời: .....</i></p>
7	<p>Ba tỉnh đều có chữ “bình” “Phú” thì huyện đảo nghĩa tình có hai. Đó là những địa danh nào? Bạn ơi hãy thử viết vào xem sao <i>Trả lời: Tỉnh: .....</i> <i>Huyện đảo .....</i></p>
8	<p>Ai là ông Trọng thả diều? Ai người nhiều tuổi đỗ đầu Trọng Nguyên Hoa sen giếng ngọc điền tên Trọng Nguyên hai nước thì liền vinh danh. <i>Trả lời:</i> <i>Ông Trọng thả diều .....</i> <i>Trọng Nguyên lớn tuổi nhất: .....</i> <i>Lưỡng quốc Trọng Nguyên: .....</i></p>